

Obsah

Úvod	9
1 Vstup do problematiky čitateľskej gramotnosti.....	11
1.1 Pojmové vymedzenie a vývinové modely čitateľskej gramotnosti.....	11
1.2 Charakteristika Rámcového vzdelávacieho programu pre základné školy v Českej republike ..	14
1.3 Vzdelávacia oblasť Jazyk a jazyková komunikace vo vzťahu k čitateľskej gramotnosti	16
1.4 Prehľad diagnostikovania čítania a súčasný stav zisťovania úrovne čitateľskej gramotnosti	23
2 Porozumenie textu.....	27
2.1 Porozumenie textu z hľadiska kognitívnej lingvistiky	27
2.2 Proces porozumenia textu a jeho viacúrovňový charakter.....	29
2.3 Jazykové a kognitívne procesy pri porozumení textu.....	34
3 Kognitívne a rečové predpoklady žiaka primárnej školy na rozvíjanie porozumenie textu.....	37
3.1 Kognitívne štruktúry v mladšom školskom veku	37
3.2 Metakognitívne procesy	39
3.3 Metakognitívne procesy vo vzťahu k vyučovacím predmetom	43
3.4 Reč a jej vývin v mladšom školskom veku	46
3.5 Teória mediovaného konštruktivismu	47
3.6 Nástroje na stimulovanie kognitívnych funkcií	50
4 Metodológia výskumu	54
4.1 Filozofické východiská, vymedzenie výskumného problému a výskumné otázky.....	54
4.2 Výber vzorky, výskumné metódy a časový harmonogram výskumu.....	55
4.3 Výskumný postup.....	58
5 Obsahová analýza a interpretácia výskumných jednotiek.....	60
5.1 Výskumná jednotka – Jak pozná telefon, komu chci volat?	60
5.2 Výskumná jednotka – Jak funguje mobilní telefon?	62
5.3 Výskumná jednotka – Proč kočky předou?	65
5.4 Výskumná jednotka – Proč kočky svítí ve tmě oči?	67
5.5 Výskumná jednotka – Proč dělá hélium legrační hlas?.....	69

5.6	Výskumná jednotka – Odkud znají hodiny správný čas?	71
5.7	Výskumná jednotka – Jak budík ví, kdy nás má vzbudit?	73
5.8	Výskumná jednotka – Jak se dostane barva do pastelky?	75
5.9	Výskumná jednotka – Jak se stane ze dřeva papír?.....	77
5.10	Výskumná jednotka – Jak funguje dalekohled?	79
5.11	Výskumná jednotka – Jak se počítačovou myší přenáší pohyb na monitor?	81
5.12	Výskumná jednotka – Jak semafor ví, kdy má přepnout?.....	83
5.13	Výskumná jednotka – Jak mluví břichomlavec, když nepohybují rty?	86
5.14	Výskumná jednotka – Jak dělá včela med?	88
5.15	Výskumná jednotka – Proč svítí světlušky?.....	90
5.16	Výskumná jednotka – Jak se dostanou písmena do knihy?.....	92
5.17	Výskumná jednotka – Jak se z housenky stane motýl?	94
5.18	Výskumná jednotka – Jak se dostane obraz do fotoaparátu?	95
6	Obsahová analýza a interpretácia cloze-testov a úloh	
	na zisťovanie metakognitívnych stratégií.....	97
6.1	Cloze-testy.....	97
6.2	Úlohy na zisťovanie metakognitívnych stratégií.....	101
	Záver.....	105
	Zoznam bibliografických údajov	109
	Summary	112
	Přílohy	113
Príloha 1	Pojmová mapa – telefón.....	113
Príloha 2	Text o telefóne	114
Príloha 3	Pojmová mapa – mačka	115
Príloha 4	Cinquain – mačka.....	116
Príloha 5	Text o mačke.....	117
Príloha 6	Text o lietajúcom balóne	118
Príloha 7	Pojmová mapa – hodiny	119
Príloha 8	Obrázok hodiniiek	120
Príloha 9	Text o hodinách.....	121
Príloha 10	Vennov diagram	122
Príloha 11	T-schéma	123
Príloha 12	Tabuľka VDCH	124
Príloha 13	Pojmová mapa – ďalekohľad	125
Príloha 14	Pojmová mapa – počítač.....	126
Príloha 15	Obrázok počítača.....	127

Príloha 16	Pojmová mapa – semafor.....	128
Príloha 17	T-schéma	129
Príloha 18	Pojmová mapa – bruchomluvec	129
Príloha 19	Pojmová mapa – včela.....	130
Príloha 20	Cinquain – včela	131
Príloha 21	Pojmová mapa – svättojánska muška	132
Príloha 22	Vennov diagram	133
Príloha 23	Pojmová mapa – kniha.....	134
Príloha 24	Pojmová mapa – fotoaparát.....	134
Príloha 25	Obrázok – fotoaparát.....	135

Zoznam obrázkov, schém a tabuliek

Obrázok 1	Cloze-test/1. žiak.....	98
Obrázok 2	Cloze-test/2. žiak.....	98
Obrázok 3	Cloze-test/3. žiak.....	99
Obrázok 4	Cloze-test/4. žiak.....	99
Obrázok 5	Cloze-test/5. žiak.....	100
Obrázok 6	Úloha na zisťovanie metakognitívnych stratégií/ 1. žiak.....	102
Obrázok 7	Úloha na zisťovanie metakognitívnych stratégií/ 2. žiak.....	103
Obrázok 8	Úloha na zisťovanie metakognitívnych stratégií/ 3. žiak.....	103
Obrázok 9	Úloha na zisťovanie metakognitívnych stratégií/ 4. žiak.....	104
Obrázok 10	Úloha na zisťovanie metakognitívnych stratégií/5. žiak.....	104

Schéma 1	Vývinové modely gramotnosti.....	14
Schéma 2	Vzťah čitateľskej gramotnosti a kľúčových kompetencií.....	18
Schéma 3	Vzťah jazykových a kognitívnych procesov pri porozumení textu.....	36
Schéma 4	Proces recepcie textu	41

Tabuľka 1	Metóda K-W-L.....	20
Tabuľka 2	Stratégia PRAISE	22
Tabuľka 3	Stratégia RISE.....	23
Tabuľka 4	Stratégia REAP	23
Tabuľka 5	Pridaná hodnota k taxonómii BLOOMA.....	33
Tabuľka 6	Časť ukážky z výskumnej jednotky	35
Tabuľka 7	Intelektové faktory.....	52
Tabuľka 8	Fázy výskumnej jednotky	59